

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 Oslo

postmottak@kld.dep.no

Deres ref.:
13/855

Vår ref.:
2016-GK

Dato:
9. desember 2016

Høringsinnspill – Lov om klimamål (klimalov)

YS takker for muligheten til å komme med innspill til ovennevnte.

YS har vært blant de organisasjoner som lenge har ønsket at en norsk klimalov skal utredes. Bakgrunnen for dette er at vi så et behov for en sterkere forpliktelse i forhold til gjennomføring av nødvendige tiltak, og for å nå de klimapolitiske mål som settes. Videre er det viktig at regjeringen tar helhetlige hensyn. Departementene må ta et felles ansvar, og deler av statsapparatet kan ikke peke på hverandre. En norsk klimalov kan være en bidragsyter til å sikre slike helhetlige hensyn.

YS støtter en overordnet rammelov som bidrar til å sikre oppnåelse av de klimamål som settes. Denne loven forplikter verken virksomheter eller enkeltpersoner, den forplikter regjeringen. Vi forstår at det kan være komplisert å fastsette sanksjoner ved manglende måloppnåelse i en slik lov. YS mener derfor at lovfesting av gode styrings- og rapporteringsmekanismer vil være viktig for det ansvar den gjeldende regjering må ta.

Formål og virkeområde

YS finner lovens hovedformål fornuftig: å fremme omstilling til et lavutslippssamfunn i Norge i 2050. Videre refereres det til første ledd andre punktum: en ambisiøs politikk nasjonalt må også være fornuftig i en global sammenheng. YS mener det kan være uheldig å kreve at den nasjonale politikken må være fornuftig i en global sammenheng, fordi dette kan være vanskelig å vurdere. Dessuten kan det være viktig og/eller riktig å føre en særskilt nasjonal klimapolitikk i kortere eller lengre perioder. Setningen bør omformuleres til en mildere form. Må kan erstattes av bør, eller så kan setningen skrives om eksempelvis slik: Nasjonal politikk bør også ses i en global sammenheng.

Mål for 2030 og 2050

YS støtter en lovfesting av målene for 2030 og 2050. Det er naturlig å tallfeste målet for 2030 til å være identisk med den avtalen som er inngått med EU og med Norges forpliktelser i Parisavtalen. Når det gjelder målet for 2050 mener YS at det er mer konkret å tallfeste målet slik EU har gjort det, enn å referere til et lavutslippssamfunn. EUs langsiktige mål er å redusere utslippene med 80 – 95%. Vi støtter forslaget fra høstens budsjettforhandlinger om å tallfeste målet for 2050 til å være utslippsreduksjoner på 80 – 95%.

Ideelt sett ønsker YS at det også lovfestes et mål for 2040 for å sikre en forutsigbar progresjon.

Styrings- og rapporteringsmekanisme

YS er bekymret for den store avstanden i både ambisjonsnivå og antall år mellom de to lovfestede målene. Det vil være viktig å etablere gode styrings- og rapporteringsmekanismer for å sørge for kontinuitet og ansvarstagende handlinger. Når det er mange år til målene skal oppnås kan det fort hende at ansvaret og tiltakene skyves frem i tid. Det blir også vanskeligere å ansvarliggjøre den sittende regjering. YS mener det vil være viktig å ha jevnlig mål samt en progresjonsutvikling. I departementets forslag leser vi at det er påregnelig at det vil bli vedtatt andre klimamål i perioden fram til 2050, men at disse målene ikke vil være direkte rapporteringspliktige etter lovens ordlyd. Departementet skriver videre at en rettesnor kan være at redegjørelsen bør gjøre det mulig for Stortinget å danne seg et helhetlig bilde av hvordan en ligger an i forhold til de lovfestede målene for 2030 og 2050. YS mener dette ikke er tilstrekkelig. Det bør være krav til rapportering av tiltak som leder til oppnåelse av konkrete mål på ulike tidspunkter. Dette kan eksempelvis være milepælsmål hvert femte år og/eller karbonbudsjetter. Det må samtidig også rapporteres på utslippsstatus i forhold til milepælsmål og/eller karbonbudsjetter.

Departementet vurderer det slik at det meste av informasjonen som kreves for å rapportere til Stortinget i henhold til klimalovens rapporteringsbestemmelser allerede finnes, men at den må struktureres og målrettes mot formålet. I vårt høringsinnspill: perspektiver om en klimalov (30.jan 2015) skrev YS at til tross for omfattende rapportering hadde rapporteringen et forbedringspotensial. Vi er enige i at rapporteringen må struktureres og målrettes mot formålet. Som departementet skriver så er det allerede omfattende rapportering til blant annet FNs klimasekretariat. YS ser det som naturlig å ta utgangspunkt i denne rapporteringen når det skal redegjøres ovenfor Stortinget. Miljødirektoratet bør se på hvordan status for klimagassutslipp og effekten av virkemidler bør legges frem på en tydelig måte for Stortinget. Det bør også legges vekt på å presentere handlingsplaner og planlagte tiltak for måloppnåelse for både kortsiktige og langsiktige mål.

YS ønsker å støtte LOs forslag om å legge til i lovteksten at det skal rapporteres på hvordan regjeringen har ivaretatt trepartssamarbeidet, sosial dialog og deltagelse fra sivilsamfunnet i arbeidet med gjennomføring av klimamål fastsatt i denne lov.

Vurdering av samordning og overbygging av lovgivningen på klimaområdet

I forbindelse med Stortingets vedtak om klimalov ble regjeringen også anmodet om å "gjennomgå eksisterende lovgivning som kan ha betydning på klimaområdet, og eventuelt foreslå, hvor det anses som hensiktsmessig for klimaarbeidet, en samordning og overbygging av lovgivningen på klimaområdet". YS mener dette i utgangspunktet kan virke som en god idé, men vi mener som departementet at dette kan bli for omfattende og tidkrevende. Vi er heller ikke sikker på at dette er det mest hensiktsmessige. Det vi imidlertid ønsker er at en klimalov kan være med på å legge til rette for en bedre samordning av klimahensyn i beslutningsprosesser. YS har de siste årene erfart at det ikke alltid er like god forståelse for klimahensyn hos parter som er involvert i lovendringer. Forsøk på forenklinger har ført til at klimahensyn stod i fare for å bli tatt ut av enkelte lovtekster, ref. lov om offentlige anskaffelser og regnskapsloven. Både Storting og regjering vil ha klimaloven som en påminnelse til å ta klimahensyn i beslutningsprosesser. Det samme gjelder for et hvert departement og deres virksomhet.

YS mener derfor det er viktig at betydningen av en klimalov gjennomgås i Norges offentlige forvaltning.

Med vennlig hilsen
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund – YS

Jorunn Berland.

Jorunn Berland
YS-leder

Gunn L. Kristoffersen
Rådgiver